ప్రవేశిక

సురుచిరమూ సువిశాలమూ ఐన భక్తి సామ్రాజ్యానికి మకుటంలేని మహారాజు మన బమ్మెర పోతరాజు. బమ్మెరవారి బంగారు హస్తాలలో భాగవతం బాలరసాలమై పల్లవించి పుష్పించి ఫలించింది! రసజ్ఞులను రసాస్వాదనా పరవశులను కావించింది.

అందుకనే పోతన్నగారు -

కమ్మని తేటతెల్గు నుడికారము లేరిచి కూర్చి చాక చ
క్యమ్ముగ కైతలల్లు "మొనగాండ్రు కవీశ్వరు" లెంతమంది లో
కమ్మున లేరు, నీ వలె నొకండును భక్తి రసామృత ప్రవా
హమ్ముల కేత మెత్తిన మహాకవి యేడి తెలుంగు గడ్డపై?

అని అభిజ్ఞుల అభినందనలు అందుకున్నారు. ఇప్పుడు మీ చేతులలో ఉన్నది భాగవత సప్తమ స్కంధం. ఈ స్కంధంలో హిరణ్యాక్ష హిరణ్యకశిపుల శాపవృత్తాంతం, సుయజ్ఞోపాఖ్యానం, త్రిపురాసుర సంహారం, అజగరోపాఖ్యానం, నారదుని పూర్వజన్మ వృత్తాంతం మొదలైన కథలు ఉన్నా ప్రహ్లాదచరిత్రకే అనన్య సామాన్యమైన ప్రాధాన్యం ప్రాప్తించింది.

సప్తమ స్కంధం పేరు చెప్పగానే పరమ భక్తాగ్రేసరుడైన ప్రహ్లాదుడు మనముందు ప్రత్యక్ష మౌతాడు-

"ప్రహ్లాద నారద పరాశర పుండరీక వ్యాసాంబరీష శుకశౌనక భీష్మదాల్భ్యాన్"

అన్న శ్లోకం పరమభాగవతులలో ప్రహ్లాదుణ్ణి ప్రథమస్థానంలో కూర్చుండబెట్టి అగ్రతాంబూలం అందిస్తుంది.

పోతన్నగారి ప్రహ్లాదుడు "లలితమర్యాదుడు", "సుగుణాలవాలుడు", "సమస్తసభ్యనుతశీలుడు", "అంబుజోదర దివ్యపాదారవింద చింతనామృతపాన విశేష మత్తచిత్తుడూ"; "సంసార నివృత్తుడూ" అయిన అతని ప్రసక్తి వచ్చినప్పుడెల్లా పోతన్నగారు పరవశించిపోయి అర్థవంతాలైన అనేక విశేషణాలతో ఆ భక్త శిరోమణిని అభివర్ణిస్తాడు - చిత్తగించండి -

బుధజనవిధేయుండును,
మహాభాగధేయుండును,
సుగుణ మణిగణ గరిష్ఠుండును,
పరమభాగవత శ్రేష్ఠుండును,
కర్మబంధలతాలవిత్రుండును.
పవిత్రుండును నైన పుత్రునియందు - అనీ,

బాలుఁ బ్రభావిశాలు
హరిపాదపయోరుహ చింతన క్రియాలోలు - అనీ,

సూనున్ శాంతగుణప్రధాను,
అతిసంశుద్ధాంచితజ్ఞాను,

అజ్ఞానారణ్యకృశాను,
అంజలిపుటీసంభ్రాజమానున్ - అనీ,

భయవిరహితుండును,
బ్రహ్మజ్ఞాన సహితుండును,
పులకితదేహుండును,
సంతోషబాష్ప సలిలధారా సమూహుండును,
ప్రేమాతిశయ గద్గద భాషణుండును,
వినయ వివేకభూషణుండును,
ఏకాగ్రచిత్తుండును
భక్తిపరాయత్తుండును - అనీ,

ఈ విధంగా తనకు అత్యంత ప్రియమైన అంత్యప్రాస విలాస విన్యాసాలతో ముంచెత్తి ప్రహ్లాదునిపట్ల తనకు గల భక్తి ప్రపత్తులను అభివ్యక్తం చేస్తాడు మన మహాకవి పోతన్న.

భాగవతంలోని అన్ని స్కంధాలలో కంటే ఈ సప్తమ స్కంధంలో ఉన్న విశేషమేమంటే ఇందులోని కథలన్నింటినీ నారదమహర్షి ధర్మరాజుకు చెప్పినట్లుగా శుకమహర్షి పరీక్షిన్మహారాజుకు వినిపించుతాడు. రాజసూయయాగంలో శ్రీకృష్ణుడు తన చక్రంతో శిశుపాలుని శిరస్సును ఖండిస్తాడు. చక్రచ్ఛిన్న శిరస్కుడైన శిశుపాలుని శరీరంలోనుంచి వెలువడిన తేజస్సు శ్రీకృష్ణునిలో ప్రవేశించటం చూచి ఆశ్చర్యచకితుడైన ధర్మజుడు సభలో వున్న నారద మహర్షిని ఇలా ప్రశ్నిస్తాడు.

హరి సాధింతు, హరిన్ గ్రసింతు, హరిఁ బ్రాణాంతంబు నొందింతుఁ, దా
హరికిన్ వైరి నటంచు వీఁడు పటురోషాయత్తుఁడై యెప్పుడుం
దిరుగున్; బ్రువ్వదు నోరు, వ్రీలిపడదున్ దేహంబు దాహంబుతో,
నరకప్రాప్తియు నొందఁ, డేగతి జగన్నాథుం బ్రవేశించెనో? **7-12**

ధర్మజుని సందేహానికి దేవర్షి ఇలా సమాధానం చెబుతాడు -

కామోత్కంఠత గోపికల్, భయమునం గంసుండు, వైరక్రియా
సామగ్రిన్ శిశుపాలముఖ్య నృపతుల్, సంబంధులై వృష్ణులున్,
బ్రేమన్ మీరలు, భక్తి నేము నిదె చక్రిం గంటి; మెట్టైన ను
ద్దామ ధ్యాన గరిష్ఠుఁడైన హరిఁ జెందన్ వచ్చు ధాత్రీశ్వరా! **7-18**

ఇలా చెబుతూ శ్రీహరి ద్వారపాలకులు సనకసనందనాదుల శాపం వల్ల పదభ్రష్టులై మొదటి జన్మలో హిరణ్యకశిపు హిరణ్యాక్షులుగానూ, రెండవజన్మలో రావణ కుంభకర్ణులుగానూ, మూడో జన్మలో శిశుపాల దంతవక్రులుగానూ ఉద్భవించారని చెప్పే సందర్భంలో హిరణ్యకశిపుని వృత్తాంతంతోపాటు ప్రహ్లాదుని వృత్తాంతం ప్రసక్తమౌతుంది. తండ్రిచేత పెక్కువిధాల హింసింపబడికూడా శ్రీహరి దయకు పాత్రుడైన ప్రహ్లాదుని చరిత్రం వివరంగా వినిపింపుమని ధర్మనందనుడు నారదుణ్ణి ప్రార్థిస్తాడు. ఈ విధంగా ప్రహ్లాదచరిత్ర ప్రారంభమౌతుంది.

కథా ప్రారంభంలోనే బమ్మెరవారు పరమ భాగవతుడైన ప్రహ్లాదుణ్ణి పాఠకులకు ఇలా పరిచయం చేస్తాడు-

తనయందు నఖిలభూతములందు నొకభంగి సమహితత్వంబున జరగువాఁడు
పెద్దలఁ బొడగన్న భృత్యుని కై వడిఁ జేరి నమస్కృతుల్ సేయువాఁడు
కన్నుదోయికి నన్యకాంత లడ్డంబైన మాతృభావనసేసి మరలువాఁడు
తల్లిదండ్రులభంగి ధర్మవత్సలతను దీనులఁ గావఁ జింతించు వాఁడు

సములయెడ సోదరస్థితి సలుపువాఁడు, దైవతములంచు గురువులఁ దలఁచువాఁడు
లీల లందున బొంకులు లేనివాఁడు, లలిత మర్యాదుఁడైన ప్రహ్లాదుఁ డధిప! **7-115**

అంతేకాకుండా మరొక సీసపద్యంలో కూడా దైత్యరాజ తనయుని గుణగణాలను కొనియాడుతాడు చూడండి పోతన్నగారు.

ఆకారజన్మవిద్యార్థ వరిష్ఠుఁడై గర్వసంస్తంభ సంగతుఁడు కాఁడు
వివిధమహోనేక విషయసంపన్ను ఁడై పంచేంద్రియములచేఁ బట్టువడఁడు
భవ్యవయోబల ప్రాభవోపేతుఁడై కామరోషాదులఁ గ్రందుకొనఁడు
కామినీ ప్రముఖ భోగము లెన్ని కలిగిన వ్యసన సంసక్తి నావంకఁ బోఁడు

విశ్వమందుఁ గన్న విన్న యర్థములందు, వస్తు దృష్టిఁజేసి వాంఛ యిడఁడు
ధరణినాథ! దైత్యతనయుండు హరిపర, తంత్రుఁడై హతాన్యతంత్రుఁ డగుచు. **7-117**

ఇంతేకాదు - **"సద్గుణంబులెల్ల సంఘంబులై వచ్చి అసురరాజ తనయునందు నిలిచిన"**వట! "పగవారైన సురేంద్రులు" కూడా ప్రహ్లాదునివంటి సుగుణోపేతులను ఎక్కడా చూడలేదని సభలలో "సత్కవీంద్రులవలె" పొగడుతారట! "గుణనిధియగు ప్రహ్లాదుని గుణాలు ఇంకా అనేకం ఉన్నాయిట - వాటిని గణించటం **"ఫణిపతికి బృహస్పతికిని భాషాపతికి"** కూడా శక్యం కాదట!

అతడు నీళ్ళు త్రాగుతున్నా, అన్నం తింటున్నా, నిద్రిస్తున్నా, నడుస్తున్నా, నవ్వుతున్నాకూడా **"శ్రీనారాయణ పాదపద్మ యుగళీ చింతామృతాస్వాదసంధానుండై"** ఈ విశ్వాన్నే విస్మరిస్తాడట!

ఈవిధమైన వర్ణనలతో పోతన్నగారు ప్రహ్లాదుణ్ణి పాఠకుల హృదయాలకు ప్రత్యక్షం చేయటానికి ప్రయత్నిస్తాడు. ఇంత గుణవంతుడైన కుమారుణ్ణి కన్నతండ్రి ఎందుకు హింసించాడా అని మనకు కలిగినట్లే ధర్మరాజుకు కూడా సందేహం కలుగుతుంది. అనంతరం మహారాజు ప్రశ్నించటం మహర్షి వివరించటం జరుగుతుంది.

హిరణ్యకశిపునకు కుమారుని ప్రవర్తన ఏ మాత్రం నచ్చలేదు. అతడు కొడుకును హెచ్చరించాడు.

"సురలం దోలుటయో! సురాధిపతులన్ స్రుక్కించుటో! సిద్ధులం
బరివేధించుటయో; మునిప్రవరులం బాధించుటో! యక్ష కి
న్నర గంధర్వ విహంగ నాగపతులన్ నాశంబు నొందించుటో!
"హరి" యంచున్ "గిరి" యంచు నేల చెడ మోహాంధుండ వై పుత్రకా!" **7-146**

ఈ రాక్షసరాజు సామాన్యుడు కాడు; "వేధోదత్త వరప్రసాదుడు." వీరాధివీరుడు. జగత్త్రయైక విభుడు. అతడి పేరంటే దేవతలు గడగడ కంపించి పోతారు.

"ఏ దిక్పాలురఁజూచి నేఁ డలుగునో! యే దేవు బంధించునో!
యే దిగ్భాగముమీఁద దాడిచనునో! యే ప్రాణులం జంపునో!
యీ దైత్యేశ్వరుఁ"డంచు నొండొరులు దా రింద్రాదులాస్థాన భూ
వేదిన్ మెల్లన నిక్కి చూతురు భయావిర్భూతరోమాంచులై. 7-100

అంతటి చండశాసనుడైన తండ్రి తన తనయుణ్ణి తనంతవాణ్ణి చెయ్యాలని నిర్ణయించాడు.

"వీడు విద్యాభ్యాసంబునగాని తీవ్రమతిగా"డని విచారించాడు. భార్గవులకు అప్పగించాడు. గురువులు విద్యలన్నీ బోధించి ప్రహ్లాదుణ్ణి హిరణ్యకశిపుని దగ్గరకు తీసుకుని వచ్చారు. దానవేంద్రుడు తనకు దండప్రణామం చేసి నిలుచున్న తనయుణ్ణి దీవించి, దగ్గరకు తీసుకుని, గాఢాలింగనం చేసుకొని, తొడమీద కూర్చుండబెట్టుకొని, చుంచుదువ్వి, చుబుకంబు పుణికి, చెక్కిలి ముద్దుగొని, శిరంబు మూర్కొని, ఆనంద బాష్పాలతో అతని వదనారవిందం తడుపుతూ మందమధురాలాపాలతో ఇలా అన్నాడు -

చోద్యం బయ్యెడి నింతకాల మరిగెన్ శోధించి యేమేమి సం
వేద్యాంశంబులు చెప్పిరో! గురువు లేవెంటన్ బఠింపించిరో!
విద్యాసార మెఱుంగఁ గోరెద, భవద్విజ్ఞాత శాస్త్రంబులోఁ
బద్యం బొక్కటి చెప్పి సార్థముగఁ దాత్పర్యంబు భాషింపుమా! 7-161

హిరణ్యకశిపుడు ఈ విధంగా అడిగేసరికి ప్రహ్లాదుడు "చదివించిరి నను గురువులు........చదువులలో మర్మమెల్లఁ జదివితిఁ దండ్రీ!" అంటూ తన భావాన్ని ఈ విధంగా వెల్లడించాడు.

తను హృద్భాషల సఖ్యమున్, శ్రవణమున్, దాసత్వమున్, వందనా
ర్చనముల్, సేవయు, నాత్మలో నెఱుకయున్, సంకీర్తనల్, చింతనం
బను నీ తొమ్మిది భక్తి మార్గముల సర్వాత్మున్ హరిన్ నమ్మి స
జ్జనుఁడై యుండుట భద్రమంచుఁ దలఁతున్ సత్యంబు దైత్యోత్తమా! 7-167

దీనికి సంస్కృత భాగవతంలో మూలశ్లోకం ఇట్లా ఉంది -

శ్రవణం కీర్తనం విష్ణోః స్మరణం పాదసేవనమ్ ।
అర్చనం వందనం దాస్యం సఖ్య మాత్మనివేదనమ్ ॥

మూలశ్లోకాన్ని పోతన్న చాలా చక్కగా తెలుగులో అనువదించారు. ఆ నవవిధ భక్తులనూ త్రికరణశుద్ధిగా ఆచరించాలని "తను హృద్ భాషల" అన్నమాటలు అధికంగా కలిపారు. చాలా బాగుంది. ప్రహ్లాదుడు అంతతో ఆగలేదు.

"తండ్రిగారు పద్యం బొక్కటి చెప్పు"మని అడిగితే తాను ఒక పద్యం చదివి దానికి తాత్పర్యం చెబుతున్నట్లు మరి నాలుగు పద్యాలు చదివాడు.

అంధేందూదయముల్, మహాబధిర శంఖారావముల్, మూక స
ద్గ్రంథాఖ్యాపనముల్, నపుంసక వధూకాంక్షల్, కృతఘ్నావళీ
బంధుత్వంబులు, భస్మహవ్యములు, లుబ్ధద్రవ్యముల్, క్రోడ స
ద్గంధంబుల్ హరిభక్తి వర్జితుల రిక్తవ్యర్థ సంసారముల్. 7-168

హరిభక్తి లేని వారి జీవితాలు ఎందుకూ పనికిరానివని సోదాహరణంగా వివరించి ఊరుకోలేదు. మరో పద్యం ఎత్తుకున్నాడు. తన అభిప్రాయాన్ని బలపరుస్తూ -

కమలాక్షు నర్చించు కరములు "కరములు" శ్రీనాథు వర్ణించు జిహ్వ "జిహ్వ"
సుర రక్షకునిఁ జూచు చూడ్కులు "చూడ్కులు" శేషశాయికి మ్రొక్కు-శిరము "శిరము"
విష్ణు నాకర్ణించు వీనులు "వీనులు" మధువైరిఁ దవిలిన మనము "మనము"
భగవంతు వలగొను పదములు "పదములు" పురుషోత్తముని మీఁది బుద్ధి "బుద్ధి"

దేవ దేవునిఁ జింతించు దినము "దినము", చక్రహస్తునిఁ బ్రకటించు చదువు "చదువు"
కుంభినీధవుఁ జెప్పెడి గురుఁడు "గురుఁడు", తండ్రి! హరిఁ జేరుమనియెడి తండ్రి "తండ్రి." 7-169

కమలాక్షుని అర్చించే కరములే అసలైన సిసలైన కరములు; శ్రీనాథుని వర్ణించే జిహ్వయే సరియైన జిహ్వ - అంటూ అన్నీ చెప్పి చెప్పి అంతటితో ఆగకుండా అచ్యుతుని సేవకు అంకితంగాని అవయవాలు ఎంత అధమాధమములో ఎంతనీరసములో నిరూపించసాగాడు ఇంకో పద్యములో -

కంజాక్షునకుఁగాని కాయంబు కాయమే పవనగుంఫిత చర్మ భస్త్రి గాక,
వైకుంఠుఁ బొగడని వక్త్రంబు వక్త్రమే ఢమఢమ ధ్వనితోడి ఢక్క గాక,
హరిపూజనములేని హస్తంబు హస్తమే తరుశాఖ నిర్మితదర్వి గాక,
కమలేశుఁ జూడని కన్నులు కన్నులే తను కుడ్య జాలరంధ్రములు గాక;

చక్రి చింతనలేని జన్మంబు జన్మమే, తరళ సలిల బుద్బుదంబు గాక,
విష్ణుభక్తిలేని విబుధుండు విబుధుఁడే, పాదయుగముతోడి పశువు గాక. 7-170

ఇప్పటికీ ప్రహ్లాదుని భక్తిప్రబోధం ముగియలేదు. బ్రహ్మంత వాడికి కూడా భవబంధాలనే కారుమబ్బులు విచ్చిపోవాలంటే భగవద్దాస్యమనే ప్రభంజనం కావాలంటూ ఇంకో సీసపద్యాన్ని అందుకున్నాడు-

సంసారజీమూత సంఘంబు విచ్చునే చక్రిదాస్య ప్రభంజనము లేక?
తాపత్రయాభీల దావాగ్ని లాఱునే విష్ణుసేవామృతవృష్టి లేక?
సర్వంకషాఘౌఘ జలరాసులింకునే హరిమనీషాబడబాగ్ని లేక?
ఘన విపద్గాఢాంధకారంబు లడఁగునే పద్మాక్షనుతిరవిప్రభలు లేక?

నిరుపమాపునరావృత్తి నిష్కళంక, ముక్తినిధి గానవచ్చునే? ముఖ్యమైన
శార్ఙ్గకోదండ చింతనాంజనము లేక, తామరసగర్భనకునైన దానవేంద్ర! 7-171

మనోవాక్కాయ కర్మలతో త్రికరణశుద్ధిగా శ్రీహరిని నవవిధభక్తులతో సేవించాలన్న మొదటి పద్యం మాత్రమే మూలానికి అనువాదం. తర్వాత పలికిన "అంధేందూదయముల్" అన్నవృత్తమూ, "కమలాక్షు నర్చించు", "కంజాక్షునకు గాని", "సంసారజీమూత" ఇత్యాది మూడు సీసపద్యాలూ అమూలకాలు. అవి సహజ పాండిత్యులవారి స్వకీయాలు.

ఈ విధంగా భక్తి రసాన్ని సీసాలనిండా నింపి బమ్మెరపోతన్న గారు పఠితలకు అందించారు. అసలు ఈ పద్యాలు పోతన్నగారి జీవిత పరమార్థాన్ని ప్రకటిస్తున్నా యేమో! తను నమ్మిన భక్తి సిద్ధాంతాన్నే, తన మనస్సులోని భావాన్నే బమ్మెరవారు ప్రహ్లాదుని నోటివెంట పలికించారేమో అని నా అనుమానం!

ఇక **"మందార మకరంద మాధుర్యమునఁ దేలు మధుపంబు వోవునే మదనములకు"** ఇత్యాది పద్యాన్ని గురించి ప్రత్యేకంగ చెప్ప నక్కరలేదు. అది ప్రహ్లాదుని మానసిక భావాలకూ బమ్మెరవారి మనోభావాలకూ అద్దం పట్టిన పద్యం, ఈ పద్యంకూడా అమూలకమే!

ప్రహ్లాదుని పలుకులు విని హిరణ్యకశిపుడు మండిపడతాడు. కొడుకును దారిలోకి తీసుకురావాలని ఎంతో ప్రయత్నం చేస్తాడు. బెదిరిస్తాడు, ధిక్కరిస్తాడు, వేధిస్తాడు, బాధిస్తాడు. అనేక విధాల హింసిస్తాడు, ఏనుగులతో త్రొక్కిస్తాడు, పాములతో కరిపిస్తాడు, శూలాలతో పొడిపిస్తాడు. ఎన్నిచేసినా ప్రహ్లాదుని దేహంతోపాటు అతని భక్తి భావనకూడా చెక్కుచెదరదు. చివరకు తండ్రి తనయుణ్ణి ఇలా గద్దిస్తాడు-

దిక్కుల గెలిచితి నన్నియు, దిక్కెవ్వఁడు రోరి నీకు దేవేంద్రాదుల్,
దిక్కుల రాజులు వేఱొక, దిక్కెఱుఁగక కొలుతు, రితఁడె దిక్కని నన్నున్; 7-261

దానికి ప్రహ్లాదుని ప్రత్యుత్తర మిది -

దిక్కులు కాలముతో నే, దిక్కున లేకుండుఁ, గలుగు దిక్కుల మొదలై!
దిక్కు గల లేనివారికి, దిక్కయ్యెడు వాఁడు నాకు దిక్కు మహాత్మా! 7-265

మళ్లీ హిరణ్యకశిపుడు ఇలా గర్జిస్తాడు ।

బలవంతుఁడ నే జగముల, బలములతోఁ జనక, వీరభావమున మహా
బలుల జయించితి; నెవ్వని, బలమున నాడెదవు నాకుఁ బ్రతివీరుఁడవై? 7-262

దానికి సమాధానం ప్రహ్లాదుడు ఈ విధంగా చెబుతాడు -

బలయుతులకు దుర్బలులకు, బల మెవ్వడు? నీకు నాకు బ్రహ్మాదులకుం
బల మెవ్వఁడు? ప్రాణులకును, బల మెవ్వం డట్టి విభుఁడు బల మసురేంద్రా! 7-264

ఆత్మనందనుని పలుకులకు ఆగ్రహోదగ్రుడైన రాక్షసరాజు అహంకారంతో హుంకరించి ఇలా అంటాడు -

నాతోడం బ్రతిభాషలాడెదు జగన్నాథుండ నాకంటె నీ
భూతశ్రేణికి రాజులేఁ డొకఁడు సంపూర్ణ ప్రభావుండు; మ
ద్భ్రాతం జంపిన మున్ను నే వెదకితిన్ బల్మాఱు నారాయణుం
డేతద్విశ్వములోన లేఁడు, మఱి వాఁడెందుండురా దుర్మతీ! 7-271

ఇందుకు పరమభాగవతుడైన ప్రహ్లాదుని సమాధానం -

ఇందుఁ గలఁ డందు లేఁ డని, సందేహము వలదు; చక్రి సర్వోపగతుం;
డెందెందు వెదకి చూచిన, నందందే గలఁడు దానవాగ్రణి! వింటే! **7-275**

ఈ విధంగా ఎక్కడా లేడని హిరణ్యకశిపుడూ, అంతటా ఉన్నాడని ప్రహ్లాదుడూ వాదులాడుతున్నారు. ఇక్కడ పోతరాజుగారు ఒక చక్కని పద్యం వ్రాశారు -

"హరి సర్వాకృతులం గలం"డనుచుఁ బ్రహ్లాదుండు భాషింప స
త్వరుఁడై" యెందును లేఁడు లేఁ"డని సుతున్ దైత్యుండు తర్జింప, శ్రీ
నరసింహాకృతి నుండె నచ్యుతుఁడు నానాజంగమ స్థావరో
త్కరగర్భంబుల నన్నిదేశముల నుద్దండ ప్రభావంబునన్. **7-277**

"ఈ తర్జన భర్జనలలో ఎప్పుడు ఏమి జరుగుతుందో, హిరణ్యా కశిపుడు ఎక్కడ చూపించమని అంటాడో" అని తన భక్తుడైన ప్రహ్లాదుని పలుకు అసత్యం కాకుండా ఉండటం కోసం భగవంతుడు చరాచర ప్రపంచంలో ప్రతి అణువులోనూ ప్రవేశించి ఉన్నాడట! ఎప్పుడు ఎక్కడ కావాలంటే అప్పుడు అక్కడ ప్రత్యక్షం కావాలని.

క్రమంగా తండ్రికొడుకుల మధ్య సంఘర్షణ అధిక మవుతుంది. శాంత రసం ముందు రౌద్రరసం వీగిపోతుంది. సత్త్వ గుణము ముందు రజోగుణం తలవంచుతుంది. స్తంభంలోనుంచి నృసింహస్వామి ఆవిర్భవిస్తాడు.

దుష్ట శిక్షణం, శిష్ట రక్షణం జరుగుతుంది. నృసింహుడు ప్రసన్నుడై భక్తుడైన ప్రహ్లాదుణ్ణి ఇలా బుజ్జగిస్తాడు.

సంతోషించితి నీ చరిత్రమునకున్, సద్భద్రమాఁగాక! నీ
యంతర్వాంఛితలాభమెల్లఁ గరుణాయత్తుండనై యిచ్చెదం;
జింతం జెందకు; భక్తకామదుఁడ నే; సిద్ధంబు దుర్లోక్యుఁడన్;
జంతుశ్రేణికి నన్నుఁ జూచినఁ బునర్జన్మంబు లే దర్భకా! **7-369**

త్రిపురాసుర సంహారంలోని ఒక పద్యం చిత్తగించండి. పరమేశ్వరుడు త్రిపురములను దహించిన తీరు పోతన్నగారు ఇలా అభివర్ణించారు.

శరియై కార్ముకియై మహాకవచియై సన్నాహియై వాహియై
సరథుండై సనియంతయై సబలుఁడై సత్కేతనచ్ఛత్రుఁడై
పరమేశుం డొక బాణమున్ విడిచెఁ దద్బాణానలజ్వాలలం
బురముల్ గాలె ఛటచ్ఛటధ్వని నభోభూమధ్యముల్ నిండఁగన్. **7-404**

ప్రహ్లాద అజగర సంవాదంలో అజగర మునీంద్రుడు తన జీవిత విధానాన్ని ఈ విధంగా వెల్లడిస్తాడు-

లేదని యెవ్వరి నడుగను; రాదని చింతింపఁ; బరులు రప్పించినచోఁ
గాదని యెద్దియు మానను; భేదము మోదమును లేక క్రీడింతు మదిన్. **7-439**

నిందింపఁ బరుల నెన్నఁడు వందింప; ననేకపీడ వచ్చిన మది నా
క్రందింప, విభవముల కా, నందింపఁ బ్రకామవర్తనంబున నధిపా! **7-440**

పోతన్నగారి పద్యాలు పసిపాపల పాలబుగ్గల్లాగా మెత్త మెత్తగా హృదయానికి హత్తుకొంటాయి. వెన్నెల్లో ఆడుకొనే కన్నెపిల్లల్లాగా ఒయ్యారాలు వొలక బోస్తాయి. చెంగు చెంగున గంతులు వేసే బాలకురంగాల లాగా పరుగులు తీస్తాయి. మందార మకరంద మాధుర్యాలను చిందిస్తాయి. నిర్మల మందాకినీ వీచికలలో పతితల హృదయాలను ఓలలాడిస్తాయి.

పోతనగారి ఊహలు పూలవానలు - పోతన్నగారి భావాలు తేనె సోనలు.

సహజ సుందరమైన సహజ పాండిత్యుని భాగవతం ప్రతి పద్యభావార్థ సహితంగా ప్రకటితం కావడం ఆంధ్రులందరికీ ఆనందకరమైన విషయం. ఈ విషయంలో తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానంవారు ముందుకు రావడం ముదావహం. ఈ సందర్భంలో అనువాద భాగాలన్నింటినీ పరిశీలించి పరిష్కరించి ఏకసూత్రత కల్పించే కార్యం నాకు అప్పగించి నందుకు కార్యనిర్వహణాధికారి శ్రీ సి. హెచ్. వేంకటపతిరాజు., ఐ. ఏ. ఎస్., గారికీ, డాక్టర్ శ్రీరావుల సూర్యనారాయణమూర్తి పి. ఆర్. ఓ. గారికీ, ఎడిటర్ శ్రీ.కె. సుబ్బారావు గారికీ నా అభివందనాలు.

ఈ సప్తమ స్కంధాన్ని సరళగద్యంలో అనువదించినవారు మధురకవి శ్రీ జంధ్యాల వేంకటేశ్వర శాస్త్రి "శాంతి శ్రీ". ఇతడు హిందీ, తెలుగు సాహిత్యాలలో చక్కని అభినివేశం కలవాడు.

జ్యోతిర్మయి, ఉదాహరణత్రయి, సుందరమందారము, నారద భక్తి దర్శనము, తియ్యనిపాటల తిరుప్పావై మొదలైన రసవత్ కావ్యములు రచించి అభిజ్ఞుల అభినందనలు అందుకొన్నవాడు. మంచి వక్త, ఉత్తమ ఉపాధ్యాయుడు. ప్రస్తుతం భగవాన్ శ్రీ సత్యసాయి బాబావారి సన్నిధిలో ప్రశాంతి నిలయంలో పురాణప్రవచనం చేస్తున్నాడు.

శాంతిశ్రీ అనువాదం సరళంగా సర్వాంగసుందరంగా సహృదయ హృదయంగమంగా సాగింది. ఈ సప్తమ స్కంధాన్ని ముచ్చటగా ముద్రించి ఇచ్చిన దేవస్థానం ప్రెస్ మేనేజర్ శ్రీ విజయకుమార్‌రెడ్డి గారికి, వారి సిబ్బందికి నా సాధువాదాలు, అక్షరదోషాలు దొర్లకుండా సహస్రాక్షులై ప్రూఫులు సరిదిద్దిన పూజ్యమిత్రులు మహాకవులు శ్రీ ముదివర్తి కొండమాచార్యులవారికి నా ధన్యవాదాలు, ముద్రణకు తగునట్లు ప్రెస్‌కాపీ సిద్ధంచేసి ఇచ్చిన చిరంజీవి కోరాడ రామకృష్ణ M.A., M.Phil., కు నా ఆశీర్వాదాలు.

భవదీయుడు

కరుణశ్రీ

ప్రధాన సంపాదకుడు

పోతన భాగవతం.

గుంటూరు

మకరసంక్రాంతి - ప్రభవ